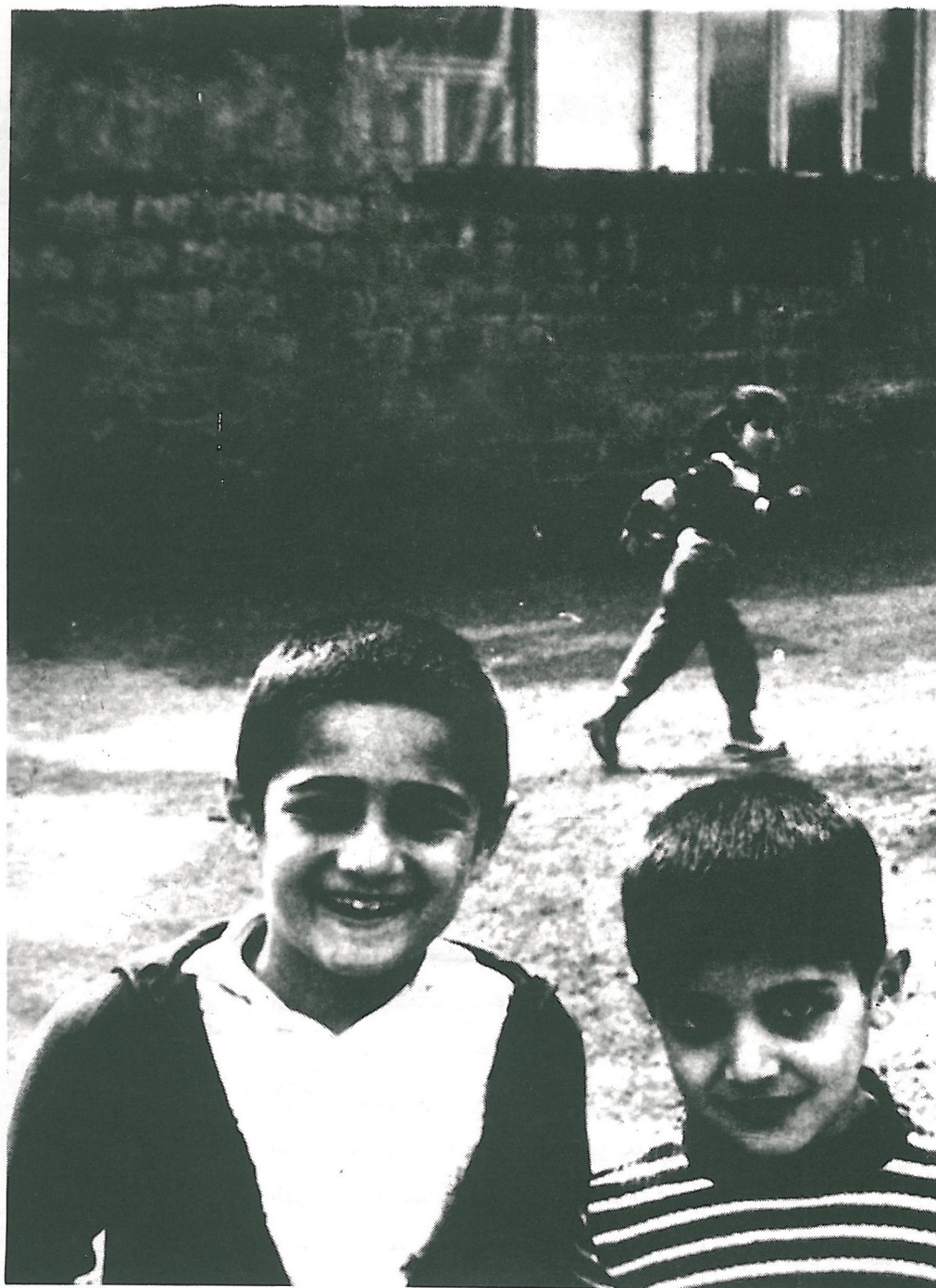

تئاتر و کودک و نوجوان

همان احساسات، عواطف و افکار بازیگر و کارگردان است که تأثیری عمیق در روح و روان بیننده خواهد گذاشت بطوری که چنین ارتباط نزدیک و تنگاتنگی را در هیچیک از دیگر هنرها بخصوص برای کودک و نوجوان نمیتوان یافت.

بر پائی هشتمین جشنواره سراسری تئاتر کودک و نوجوان همدان فرصت مغتنم و مناسبی است تا با پرداختن به واقعیت‌های جهان امروز و بهره‌گیری از فرهنگ غنی اسلامی، راهی روشن در برابر دیدگاه کودکان و نوجوانان، این آینده سازان میهن اسلامی، ترسیم نماید تا در این وادی کودکان و نوجوانان امروز کشورمان هنر آزادگی، عشق و کمال انسانی بیاموزند. [۱]

امروزه هنر وسیله‌ای است برای انتقال اندیشه، آراء و تبادل افکار. و هنر نمایش بعنوان یکی از اصیل‌ترین هنرها عنصر مهم این انتقال اندیشه‌ها و تبادل افکار است. تئاتر دنیای کوچکی است برای دیدار و تفحص و مکاشفه. اما سر آغاز و منابع اصلیش واقعیت‌های جهان است و با اندکی تأمل در این خصوص در میابیم که این جهان در نظر کودکان و نوجوانان، عالمی حساس، ظریف، پاک و بی آرایش و بری از هرگونه تزویر و ریا است. و یا عبارتی دیگر جهانی است پر از مهربانی خوبی و عشق. بنابر این کار و فعالیت برای کودک و نوجوان از طریق تئاتر دارای حساسیت بیشتری است تئاتر وسیله ارتباط مستقیم بین بازیگر و تماشاچی است. در واقع آنچه پیش چشم بیننده اتفاق میافتد تلفیقی از

هشتمین جشنواره سراسری تئاتر کودک و نوجوان

۱۳ - ۲۸ آذرماه ۱۳۷۷

مصحح
معرفی اجراهای روز اول
نقد
تأثیر نمایش آموزشی...

اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی استان همدان

با همکاری مرکز هنرهای نمایشی

مصاحبه با علیرضا اسماعیلی مدیرکل فرهنگ و ارشاد اسلامی استان همدان و دبیر جشنواره

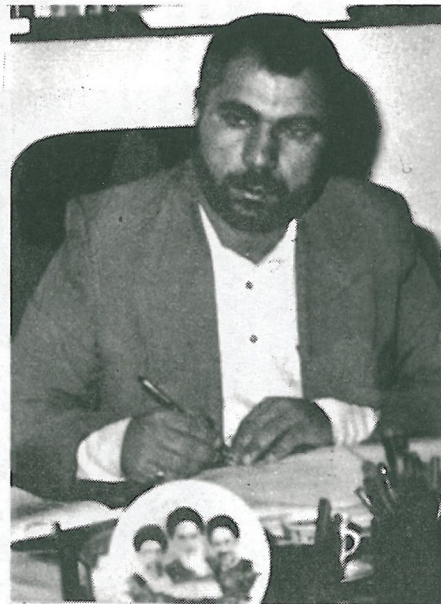
● لطفاً بطور مختصر گزارشی از اقدامات انجام شده در آستانه برگزاری هشتمین جشنواره سراسری تئاتر کودک و نوجوان (امید) را ارائه فرمائید.

○ از ماه‌ها قبل جلساتی را با مسئولین محترم مرکز هنرهای نمایشی وزارتخانه در خصوص برگزاری هشتمین دوره جشنواره سراسری تئاتر کودک و نوجوان (امید) داشتیم. با عنایت به اینکه بعضی از استانها نیز پیشنهاد برگزاری این جشنواره را در استان خود نموده بودند بلاخره بعد از جلساتی مقرر شد که این جشنواره همانند سالهای گذشته در همدان اجرا شود حدود پنج ماه پیش فراخوان جشنواره صورت گرفت که حدود ۱۴۰ متن نمایشی به دفتر جشنواره رسید و از متنهای رسید به مرکز هنرهای نمایش ۵۴ متن بازبینی شد پس از بازبینی ۱۰ متن برای بخش مسابقه انتخاب شد و دو ستاد از تهران و همدان برای برگزاری هر چه بهتر این جشنواره تشکیل شد که یکی در مرکز هنرهای نمایشی و دیگری در این اداره کل با تشکیل جلسات مختلف ۹ کمیته تشکیل شد که امورات مختلف مربوط به خود را پیگیری می‌نمایند نمایشهای این جشنواره در سه تالار فجر، مهدیه و انقلاب به اجرا گذاشته خواهد شد.

● برنامه ویژه جشنواره امسال چیست؟

○ خوشبختانه در جشنواره امسال سمیناری در روزهای ۱۱ و ۱۲ با عنوان نقش تئاتر در شکل‌گیری شخصیت اجتماعی کودک و نوجوان با حضور اساتید برجسته و صاحب نظر برگزار خواهد شد. همچنین جلسات تحلیل هر نمایش پس از اجرای سوم در محل تالار فجر و مهدیه برگزار خواهد شد. از نکات برجسته این جشنواره تنوع حضور استانهای مختلف در این جشنواره است که حدود ۱/۳ استانها را پوشش میدهد و همچنین تنوع موضوعات نمایش نیز بسیار جالب توجه است.

● برای برگزاری جشنواره بصورت بین‌المللی چه پیش‌بینی‌هایی انجام داده‌اید؟

○ امیدواریم که بتوانیم سال آینده این جشنواره را بصورت بین‌المللی برگزار کنیم. در این خصوص نامه‌ای برای استاندار محترم همدان هم نوشته‌ایم که قول مساعدت داده‌اند.

● برای مشارکت فعالانه کودکان و نوجوانان استان در این جشنواره چه تدابیری اندیشیده‌اید؟

○ کلیه سالنها در صبح (یک سالن) برای مدارس ابتدائی و راهنمایی و همچنین بعد از ظهرها نیز اختصاص داده شده است. البته بایستی با روابط عمومی هم هماهنگی نمایند

● برای رشد و ارتقاء تئاتر کودک و نوجوان چه پیشنهادهایی دارید؟

○ انشا... زمینه برای آموزش هر چه بیشتر هنرمندان فراهم شود و مشکل دیگر هم که در راه رشد و ارتقاء این هنر وجود دارد برخورداری از امکانات مناسب است که متأسفانه در همدان با مشکل جدی مواجه هستیم. به نظرم دستگاه‌های دولتی نیز مساعدت نمایند. خوشبختانه این هنر مسیر خوبی را پیدا کرده است انشا... تشکلات صنفی هم شکل بگیرد.

● لطفاً اگر صحبت خاصی دارید بفرمائید.

○ اولاً از همه دست‌اندرکاران بالاخص همکاران محترم مرکز هنرهای نمایشی کمال تشکر و قدر دانی را دارم و همچنین از همکاران این اداره کل که انصافاً زحمات زیادی را متقبل شده‌اند. امیدوارم این جشنواره زمینه مناسبی برای رشد و ارتقاء این هنر در بین هنرمندان فراهم نماید. ■

انتظار

قسمت دوم

برگرفته از کتاب خورشید مغرب تألیف محمد رضا حکیمی

در درون تاریکیها و سردیها، به دمیدن سپیده دمان چشم داشتن، و به امید طلوع خورشید زیستن؛

در تراکم هواهای کشنده اختناقها، به وزیدن نسیمهای حیاتبخش رهایی امید بستن، و به آرزوی پدیدارگشتن روزهای طلایی ارزشهای جاوید زنده ماندن؛

در غروبهای تاریک گون نومییدی بار غرق، و بودن و نوید طلوع فجر شکافنده آفاق را در دل پروردن؛

در شبستان ستمهای تیرگی آفرین جهانگستر گرفتار آمدن، و جان را به مژده فرا رسیدن روزهای روزستان، تابنده ساختن؛

در جهان آکنده از ستم و بیداد دست و پا زدن، و از شادمانی طلوع طلیعه جهان آکنده از داد و دادگستری سرشار بودن؛

در حضور حکومتهای جبار و خونخوار زندگی کردن، و لحظه‌ای سد تسلیم فرود نیاوردن؛
در زیر سیل خروشان تباهی و فساد قرار گرفتن، و آنی قد خم نکردن؛ در سیاهیهای دوران ظلم و ظلمت و گناه گرفتار آمدن، و همواره منتظر طلوع خورشید خونین رهایی بودن؛

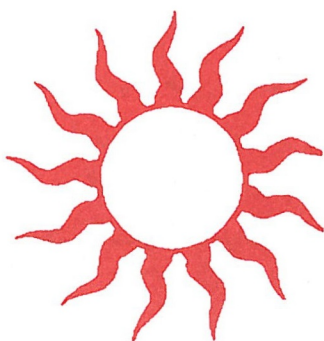
در برابر کوه مشکلات زمانه قرار گرفتن، و چون کوه مقاوم بودن در مسیر جاری کوبنده زمان ایستادن، و آری‌ها را خوار شمردن، و نه گفتن و نه گفتن...؛

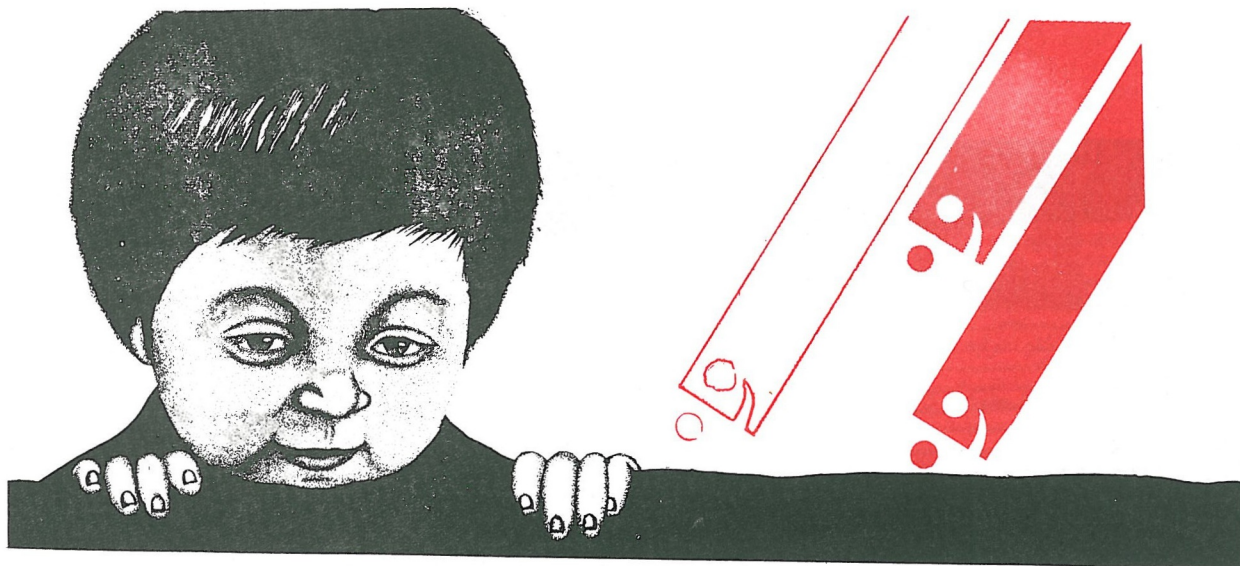
شمشیرها و شهادتها را پذیرا شدن، و خطاهای شهامت‌ها را پاس داشتن؛

این است انتظار، شعار شور آور منتظران، مقاومتان، پایداران، صلابت پیشگان، شیعیان، مهدی طلبان تاریخ...؛

این است انتظار...

ادامه دارد...

سروری بر هفت جشنواره تئاتر کودک و نوجوان "امید" همدان

قسمت دوم

نمایش "ازدها و فلفل دانا" به آقای محمد رضا دوست محمدی از شهرستان قم، جایزه متن نمایش شامل دیپلم افتخار و جایزه جشنواره به نویسنده متن "الف - ب - پ - تنبل" آقای عباس دوست قرین از شهرستان همدان.

جشنواره هفتم - آذر ماه ۷۶
در جشنواره هفتم ۱۲ نمایش از شهرهای تهران، قم، شیراز، فولاد شهر، مشهد، شهرکرد، ایلام و بند امام خمینی شرکت داشتند که پس از یک هفته تلاش هیئت داوران نمایش روز قشنگ سارا از شهرستان همدان را به عنوان کار برگزیده جشنواره معرفی کرد و نمایش‌های چارقد سبز خاله گلنار از شهرستان قم و روز قشنگ سارا از شهرستان همدان را به عنوان متناهی نمایشی برگزیده انتخاب نمود. ■

نمایش به اجرا درآمدند.
هیئت داوران جایزه ویژه خود به همراه دیپلم افتخار و نیم سکه بهار آزادی جشنواره را به نمایش "ن مثل نظم" از تهران اهداء نمود.
هیئت داوران خردسال پنجمین جشنواره "امید" نیز نمایش "پرند آوازه خوان" از استان گیلان را بعنوان بهترین کار انتخاب و معرفی نمود.

جشنواره ششم - ۷ لغایت ۱۳ آبان ماه ۷۵ - همدان

در گام ششم تعداد ۹۵ متن نمایش به دبیر خانه جشنواره ارسال گردید که در مرحله اول بازخوانی ۲۲ متن انتخاب گردید و در مرحله بازبینی به ۸ نمایش در بخش مسابقه و ۴ نمایش در بخش ویژه اجازه شرکت داده شد.
این نمایش‌ها مجموعاً از تاریخ ۷ الی ۱۳ آبان ماه ۷۵ به مدت هفت روز در شهر همدان به اجرا گذاشته شدند. از جمله ویژگیهای جشنواره ششم برگزاری نخستین همایش بررسی تئاتر کودک و نوجوان هم زمان با برگزاری جشنواره بود.
هیئت داوران جشنواره آراء خود را در چند بخش به این شرح اعلام نمود:

جایزه اول موسیقی: شامل دیپلم افتخار و جایزه جشنواره برای موسیقی نمایش "رویای رنگین" به آقای مهرداد نصرتی از شهرستان همدان، جایزه اول طراحی صحنه شامل دیپلم افتخار و جایزه جشنواره برای طراحی صحنه

جشنواره چهارم آبان ماه ۷۲ بر پائی جشنواره امید در همدان افتخار بسیار بزرگست برای شهر تاریخی و فرهنگی همدان و مردمش. گروه‌های نمایشی به ارتقاء فرهنگ و تئاتر کودکان و نوجوانان کمک میکند و این همه موهون تلاش بی شائبه دست اندر کاران مسائل فرهنگی و هنرمندان این استان است. در چهارمین جشنواره تعداد ۱۸۳ متن نمایش به دفتر جشنواره رسید که حکایت از اهمیت و رشد مقوله تئاتر کودک در بین همگان داشت در بخش مسابقه هفت نمایش شرکت داشتند هیئت داوران از میان هفت اثر بخش مسابقه نمایش (ثانیه‌ها) نوشته رضا نجفی به کارگردانی محمد نجفی را به عنوان نمایش برگزیده انتخاب و به جشنواره فجر معرفی نمود. بر پائی اولین سمینار دو روزه ادبیات کودکان و نوجوانان در حاشیه جشنواره از ویژگیهای خاص آن بود.

جشنواره پنجم - ۸ لغایت ۱۴ آبان ماه ۷۴ - همدان

تعداد ۱۳۱ متن نمایش به دبیر خانه رسید که در مرحله اول باز خوانی ۲۷ متن انتخاب گردید و در مرحله بازبینی تعداد ۹ نمایش در بخش مسابقه و ۶ نمایش جهت اجرا در بخشهای میهمان و جنبی برگزیده شدند. این نمایش‌ها مجموعاً از تاریخ ۸ تا ۱۴ آبان ماه ۷۴ به مدت هفت روز در همدان و شهرستانهای ملایر، نهاوند، تویسرکان، کبودرآهنگ، اسدآباد و بهار جمعاً به تعداد ۸۹

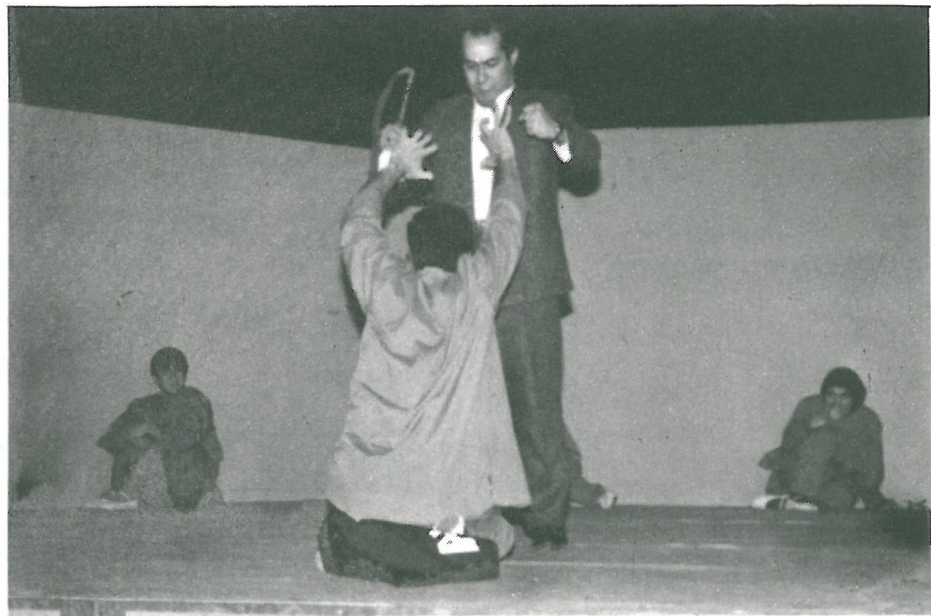

کفش دوزک شجاع
نویسنده: میر حجت باقری
کارگردان: شهرام ضرغام
موسیقی متن: مجید امامی
مدیر صحنه: مریم ابراهیمی
دکور: جعفر خاتمی
لباس: فریناز منصور
چهره پرداز: نسرين جوادی
بازیگران: رضا ترابی، مرتضی مؤمنی،
معصومه تقی زاده، میر حجت باقری
خلاصه نمایش: شاپرک قصد دارد کلبه ای را
تصاحب کند اما در کلبه عنکبوتی در کمین
اوست، پس از کشمکشهایی بین شاپرک و
عنکبوت، کفش دوزک و زنبور وارد صحنه شده و با تفکر و همراهی و همدلی، ماجرا را با از میان بردن عنکبوت به نفع شاپرک به پایان می‌رسانند.

چهار داستان

نویسنده: مهدی پور رضائیان کارگردان: فرزانه ارسطو

طراح صحنه: نوید صلواتیان، فرزانه ارسطو
طراح لباس: فرزانه ارسطو
آهنگ ساز: فرزاد نعمت
بازیگران: امیر اسماعیلی، مینا برزگر، لاله
برزگر،
فرزاد رفعت، مولود سماواتی، نوید صلواتیان،
مریم منشی زاده، سعید نوروزی، سعید هاشمی
خلاصه نمایش: میمونی از باغ وحش فرار
میکند و به جنگل که جای اصلی اوست باز
میگردد و برای حیوانات جنگل قصه فرار از
باغ وحش و اتفاقاتی را که برای او رخ داده
است را تعریف میکند و میگوید که... ■

گزارشی از مراسم

افتتاحیه

و به شرح برنامه های تدارک دیده شده در
جشنواره پرداخت و یکی از مهمترین
ویژگیهای جشنواره هشتم را پراکندگی
استانهای شرکت کننده در جشنواره و تنوع
نمایشها خواند که میتواند خود باعث جلب
تماشاگران بیشتری بخصوص کودکان و
نوجوانان شود. در انتها نیز از همکاری
صمیمانه مرکز هنرهای نمایشی تشکر و
قدردانی نمود و آرزوی موفقیت برای آنها نمود
در پایان مراسم نمایش کفش دوزک شجاع
کاری از انجمن نمایش اداره کل فرهنگ و
ارشاد اسلامی آذربایجان غربی به کارگردانی
شهرام ضرغام اجرا گردید. ■

مراسم افتتاحیه هشتمین جشنواره سراسری
تئاتر کودک و نوجوان "امید" با سرود جمهوری
اسلامی ایران آغاز گردید. به دنبال آن تلاوت
آیاتی از قرآن کریم زینت بخش محفل
هنرمندان شد. در مراسم افتتاحیه که با حضور
جمعی از هنرمندان استان و میهمانان و
گروه های شرکت کننده در تالار فجر همدان
آغاز گردید، آقای اسماعیلی مدیر کل محترم
اداره فرهنگ و ارشاد اسلامی و دبیر جشنواره
به ایراد سخن پرداخت و ضمن خوش آمد
گوئی به گروه های شرکت کننده، داوران،
میهمانان و دیگر عزیزانی که در جشنواره
شرکت داشتند برای آنان آرزوی موفقیت نمود

● به نظر شما جشنواره تا چه حد می تواند در پیشبرد تئاتر کودک مؤثر باشد؟
○ بطور کلی حضور در این جشنواره ها این امکان را به گروه های شرکت کننده می دهد که با تبادل افکار و تجارب و آشنائی با کارهای سایر مناطق کشور با کوله باری از تجربه و اندیشه نو به شهرهای خود بازگردند.

● قبل از هر چیز خودتان را معرفی کنید و از سوابق هنری خود بگوئید.

□ اینجانب معصومه تقی زاده هستم که در حدود پنج سال است که مشغول به امر بازیگری تئاتر می باشم.
ضمناً همکاری تنگاتنگی با صدا و سیمای مرکز آذربایجان غربی دارم.
● تا چه اندازه در نقش خود موفق بوده اید و این نمایش را چه مدت تمرین کرده اید؟
□ به نظر بنده تشخیص این مسئله که تا چه اندازه در کار خود موفق بوده ام به عهده اساتید محترم می باشد ولی بنده سعی خودم را تا سر حد امکان نموده ام

● آیا نظری در رابطه با بهتر برگزار شدن جشنواره دارید؟
□ خیر

● به نظر شما به چه نمایشی، نمایش خوب میگویند؟

□ به نظر بنده نمایشی خوب است که بیننده را قانع نموده و دارای پیام باشد.

● یک بازیگر در نمایش کودک چه نکاتی را باید مد نظر داشته باشد؟

□ باید یک بازیگر در نمایش کودک خود را در حد مخاطب کودک ببیند و حرکات و بیان خود را متناسب با سلیقه و سن کودک نماید.

● آیا جشنواره می تواند در پیشبرد تئاتر مؤثر واقع شود؟

□ بله با دیدن کارهای سایر شهرها اطلاعات تئاتری بازیگران بالا میرود. ■

خواهد بود این نمایش را در حدود دوماه است که تمرین کرده ایم تا برای جشنواره آماده شود.
● به نظر شما به چه نمایشی، نمایش خوب میگویند؟

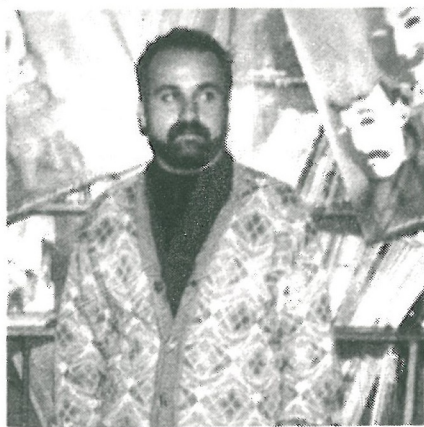
○ به نظر من نمایشی را خوب میگویند که در آن بیشتر موضوع نمایش و بازی بازیگران مطرح شود نه اینکه به ظواهر و زیبایی نمایش ولی در هر نمایش باید ظاهر هم مختصری حفظ شود.

● یک بازیگر در نمایش کودک چه نکاتی را باید مد نظر داشته باشد؟

○ یک بازیگر در نمایش کودک باید فقط به فکر کودکان باشد و بتواند آنانرا بسوی خود جلب نماید و این نمایش برای کودکان حالت تفریحی و عبرت آموز داشته باشد.

مصاحبه با کارگردان و بازیگر نمایش کفش دوزک شجاع

● ضمن معرفی خودتان مختصری از فعالیتهای خود را در زمینه تئاتر بفرمائید.
○ بنام خالق هستی شهرام ضرغام کارگردان نمایش کفش دوزک شجاع هستم، مدت ده سال است که کار تئاتر میکنم از سال ۱۳۷۱ به صورت جدی نمایش کودک و نوجوان را آغاز کرده و هم اکنون فقط در زمینه کار کودک و نوجوان مشغول می باشم

● این چندمین کاریست که در زمینه کودک انجام داده اید؟

○ با نمایشهای روباه دم زنگوله و ناز گلک و تیز دندان ظالم و کفش دوزک شجاع چهارمین کار بنده است

● آیا در سالهای گذشته در جشنواره شرکت داشته اید، اگر حضور داشته اید چه تفاوتی را در جشنواره امسال با دیگر سالها می بینید؟

○ خیر، اولین بار است که در جشنواره شرکت میکنم

مصاحبه با کارگردان و بازیگر نمایش چهارستان

● ضمن معرفی خودتان مختصری از فعالیتهای خود را در زمینه تئاتر بفرمائید.

○ فرزانه ارسطو هستم. از سال ۵۶ کار را شروع کردم ولی به شکل جدی از سال ۶۲ با عضویت در انجمن نمایش و با کار خرابه شام شروع به فعالیت نمودم و در مقام بازیگری معرکه در معرکه، شهر اسباب بازی، سر حد عشق، چهارستان و در کارهای فیلم به عنوان بازیگر و مدیر صحنه و هم اکنون نیز در خدمت استاد آقای داود فتحعلی بیگی هستم و نمایشی در دست اجرا داریم.

● به نظر شما این جشنواره تا چه حد میتواند در پیشبرد تئاتر کودک مؤثر باشد؟
○ جشنواره یا به قولی جشنواره ها در صورتی مؤثر خواهند بود که گروه ها از آرامش نسبی برخوردار باشند چون دغدغه کار به اندازه کافی است و نیز اینکه گروه ها با مطالعه نسبی در مورد تئاتر کودک، وارد جشنواره شوند. چون صرف بر اینکه جشنواره برگزار شود نه تنها هیچ سودی ندارد بلکه مشکل ساز هم خواهد شد. ■

● قبل از هر چیز خودتان را معرفی کنید و از سوابق هنری خود بگوئید

○ سعید نوروزی. بنده دو سال و چند ماهی است که مشغول آموزش و یادگیری تئاتر می باشم و در این مدت دوره هنر بازیگری را از طریق کانونهای مختلف نزد آقایان راسخ راد و علی سلیمانی فراگرفتم و در حدود چند ماهی است که در نمایش چهارستان به کارگردانی خانم فرزانه ارسطو مشغول به بازی هستم.

● تا چه اندازه در نقش خود موفق بوده اید و این نمایش را چه مدت تمرین کرده اید؟

○ من فکر میکنم که تا اندازه ای موفق بوده ام و برای من در این مدت کوتاه شروع خوبی بوده و

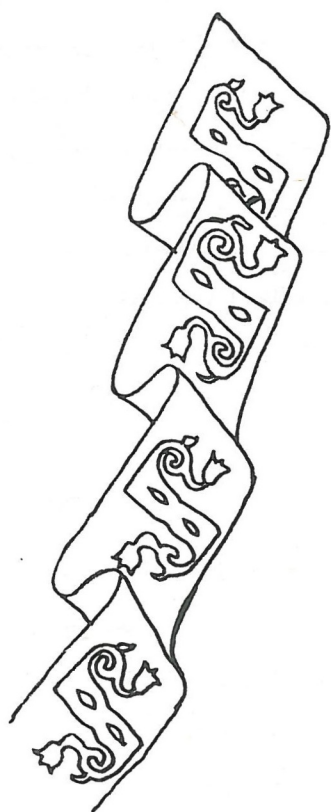

تأثیر نمایش آموزشی در رشد خلاقیت و شخصیت اجتماعی کودک و نوجوان

بکشد.

ادامه دارد...

فرح یگانه

(در اینجا هر جا که صحبت از کودک می‌کنیم منظور کودک و نوجوان است.)
بخش اول

مقدمه

همه انسان‌ها بخصوص کودکان بازیهای تخیلی انجام می‌دهند. انسان بجای شخص دیگری بودن یا در موقعیتهای مختلف قرار گرفتن را تجربه میکند. معمولاً این حالت در ذهن اتفاق می‌افتد. در نمایش، این حالت ذهنی تبدیل به عمل میشود. در نمایش‌های آموزشی، معتقدیم که نمایش دارای ارزش تعلیم و تربیتی است. برخی مربیان ادعا میکنند که دانش‌آموزان توسط نمایش به درک عمیق‌تری از مردم و موقعیتهای می‌رسند.

بجای شخص دیگری بودن و تصور اینکه کاراکترها در موقعیتهای خاص چه عکس‌العملی نشان میدهند به کودک تجربه‌ای بدون واسطه، دیداری و فیزیکی میدهد که از خواندن، نوشتن یا بحث کردن در مورد آنها بسیار متفاوت است. نمایش میتواند وسیله فهم جنبه‌های مختلف رفتار از جمله روابط اشخاص، احساسات و کشف مسائل اجتماعی مانند موارد برخورد افراد با یکدیگر باشد. کودکان میتوانند احساسات و درکشان از موقعیتهای اجتماعی را تفسیر کنند و از طریق فرم نمایشی آنها را بیان کنند.

از آنجا که "نمایش آموزشی" نیازمند همکاری با دیگران است به گروه‌های کودکان و نوجوانان اجازه میدهد با یکدیگر به تعامل بپردازند. اغلب به آنها ایده‌هایی داده میشود که بر روی آنها کار کنند و از آنها انتظار می‌رود که در باره آن ایده‌ها به بیان نمایشی برسند. گاه از آنها انتظار میرود که کارشان را با دیگران شریک شوند. روند حل کردن خلاقانه مسائل از نظر برخی کارشناسان مهم‌تر از نتایج عملی است.

دو جنبه مختلف نمایش آموزشی، انواع اصلی را مشخص میکند. اول آن جنبه که آنرا

یادگیری از طریق نمایش میدانند یعنی کشف مسائل و انسانها از طریق نمایش. کشفی که هم مربی و هم کودک را در بر میگیرد و معمولاً به بحث در باره موضوع مورد نظر ختم میشود. در این صورت نمایش میتواند روشی برای تدریس موضوعات خاصی همچون تاریخ یا مطالعات اجتماعی قرار گیرد. در جنبه دوم، نمایش، یک گونه هنری خاص در نظر گرفته میشود در این صورت، مسئولیت بر عهده کودکان است که بر دستمایه‌ای که مربی به آنها میدهد کار کنند. معمولاً مربی نقش مجهولی دارد به غیر از مواردی که باید به کودکان در حل مشکلاتشان کمک کند و شیوه نمایشی‌تری برای بیان آنچه که آنها میخواهند بگویند بیابد. معنی این فعالیت این است که کودکان باید ایده‌هایشان را بازگو کنند و با مشورت با یکدیگر تصمیم بگیرند که آنها را کنار هم گذاشته و نمایش با کاراکترها و موقعیتهای معین بسازند که هم برای خودشان و هم برای دیگران دارای معنا باشد ارزش این نوع کار در روند خلاقیت آن و تجربه همکاری مسئولانه با دیگران میباشد. در نمایش‌های آموزشی میتوانیم از تمرینهای بازیگری، حرکات، بازیهای کودکانه، پانتومیم و فعالیتهای دیگر مرتبط با نمایش استفاده کنیم که کیفیت نمایش را بهبود می‌بخشند. باید در نظر داشت که اهداف نمایش آموزشی از نمایش تئاتر متفاوتند. هدف از نمایش آموزشی، پشرفت اجتماعی، تخیلی و خلاقیت کودک است معذالک قبولاندن فواید نمایش به عامه مردم کار ساده‌ای نیست. مهمترین خصوصیت نمایش "بازی کردن است" به عبارت دیگر، کودکان از طریق بازی، نقشهای مختلف در موقعیتهای تخیلی را فرا میگیرند. این نظریه از آن دسته تئوریهای بازیگری سرچشمه میگیرد که واقع‌گرایانه و عمیق بودن کارکترها را در صورتی میپذیرند که بازیگر چنان بازی کند که انگار خود کاراکتر است. بازیگر توسط بداهه سازی موقعیت، تصویری از کاراکتر میسازد. به این روش او میتواند جزئیات کافی مربوط به کاراکتر و موقعیت بیابد تا آنرا بخوبی به تصویر

پنجره‌ای به نمایش کفش دوزک

حسین صفی

اصولاً انتخاب موضوع، تم یا فکر اصلی یکی از اصول درام نویسی است و در این راستا درامی موفق‌تر است که دارای یک تم محوری باشد تا مخاطب براحتی به درون نمایش راه یافته و هدف نویسنده و گروه اجرایی را دریابد آنچه نمایش کفش دوزک از آن رنج میبرد نداشتن یک تم مشخص و عدم محوریت یک فکر اصلی یا central aida بود. غرور و خود خواهی شاپرک، قدر عافیت را در گرفتاری به بلا دانستن، تصاحب داشته‌های دیگران (کلبه)، فریب زیبایی‌های ظاهر فریب را خوردن و... چند موضوع دیگر که هر کدام از آنها می‌توانست محور قرار گرفته و از پرداخت بهتر برخوردار شود. جهت یادآوری گفته باشیم که اگر بزرگان درام نویس انتخاب یک تم را نشانه قوت درام دانسته‌اند از آن جهت است که درام نویس بخوبی بتواند آنرا پرورش داده و ذهن مخاطب را بر آن متمرکز سازد بویژه که مخاطب ما کودک باشد با ذهن گریزنده و سیال. نمایش کفش دوزک بخاطر داشتن چند موضوع در دل خود بخوبی نتوانسته بود هیچیک از فکرهای اصلی را پرورش داده و ذهن کودک را به آن معطوف دارد در حالی که می‌توانست توان خود را بر یکی از موضوعات مطروحه گذاشته و نتیجه بهتری بگیرد. از دیگر مشکلات متن در این نمایش که گاهاً پر رنگ بچشم می‌خورد اصل شخصیت پردازی یا کاراکتریزیشن بود. شخصیتها در عالم درام دارای شناسنامه و هویتی روشن هستند و همه اعمال و رفتار نمایشی آنها یا اصطلاحاً اکشن آنها معلول همان شناسنامه و هویت می‌باشد. از نمونه‌های بارز این مشکل در نمایش کفش دوزک پرداخت شخصیت شاپرک و زنبور است. بی ثباتی در کاراکتر شاپرک موجب میشد تا او ابتدا از زنبور و کفش دوزک ترسیده و پنهان شود اما بلافاصله آنها از او بترسند براستی کدام عامل موجب ترس شاپرک از آن دو شده و کدام موضوع عامل ترس آندو از شاپرک می‌شود. در اصول درام نویسی دو شخصیت محوری یعنی آنتاگونیست و پروتاگونیست وجود دارد در کفش دوزک کدام

پنجره‌ای به نمایش چهارستان

حسین صفی

همگان می‌دانیم که زبان، عنصر و عامل مهم و اساسی در ادبیات نمایشی است در تعریفی ابتدائی زبان تشکیل یافته از واژگانی است که با کنار هم قرار دادن آنها میتوان به مفهومی وسیع رسید در این تعریف آنچه گستره کاربرد زبان را پیچیده میکند انتقال معنا و مقصود از این طریق است. مضافاً بر این، تماشاگر یا مخاطب رکن اصلی و خلل‌ناپذیر تئاتر است و اصولاً هدف غائی از شکل‌گیری یک نمایش متوجه تماشاگران آن نمایش میشود. بدون دکور، نور، صحنه پردازی، چهره پردازی و... میشود دست به کار تولید نمایش شد اما بدون بازیگر و تماشاگر هرگز! در محدوده تئاتر کودک تسلط به زبان این قشر یکی از داشته‌های گروه اجرایی محسوب میگردد و باز هم بناچار از زبان مولانا بگوئیم که:

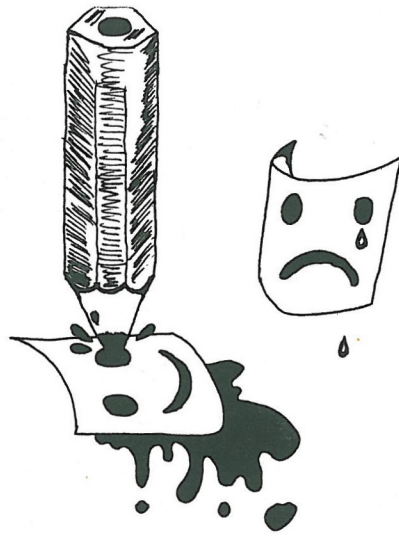
چون که با کودک سرو کارت فتاد

خود زبان کودکی باید گشاد

دغدغه علف و الفبا، دغدغه نان و فلسفه، دغدغه صورتک و چهره دغدغه هائی است زیبا و قابل طرح که مد نظر نمایش چهارستان بود. ابتدا بگوئیم که طرح چنین موضوعاتی در کار کودک جسارتی است زیبا و تحسین برانگیز. اما براستی کودک در شرایط و سن و سالی است که طرح این موضوعات را بپذیرد؟ و اگر اعتقاد داریم که می‌پذیرد آیا نمایش چهارستان را برای ارائه این مسائل زبان کودکی را آموخته و به کار بسته بود؟ به زعم ما به نظر میرسد که چنین نبود و هضم این نمایش برای کودکان مشکل و حتی غیر ممکن بود. مشکل دیگر در متن که شاید به اجراء هم برگردد آشفتگی و تشتت در بافت نوشته بود. متن در ارائه روال منطقی به لحاظ داستان گاهی از پرسشهایی آزار دهنده حکایت می‌کرد و چنین می‌نمود که در فیلمی کاتهای ناشیانه زده باشند. گره افکنی در این نمایش اگر هم وجود داشت درونی بود که با توجه به مخاطب ویژه آن یعنی کودک چندان قابل درک نبود. توصیفی زیبا و انتقادی از نمایش‌های کودک که به بدیهیات (مسواک زدن، شب بخیر گفتن...) گنه از ما بپذیرند. ■

پنجره‌ای به نمایش چهار دستان

میپردازند از نقاط قوت متن محسوب می‌شد. اما دیالوگهای معنی دار قلباً سنگین و فراتر از ذهنیت بازی گوش کودک (مثل خنده تئاتری، خنده کلیشه‌ای، نون میخوام نه فلسفه و...)، رقص یا ضربات خنجر و لذت بردن مرد سیاه پوش نیز از ویژگیهای زیبای متن بود اما حیف که با زبانی غیراز زبان کودکی بیان شد.

و اما اجرا، آنچه در اجرا شایان توجه بود بازیهای نرم و روان همه بازیگران بخصوص، فرزند رفعت، مولود سماواتی و لاله برزگر است. اما موارد قابل تأمل، عدم استفاده از لباسهای مشخص برای شخصیت‌های حیوانی با توجه به تأثیر پذیری کودک از لباس و رنگ، حرکت بدون تمهید بازیگران برای جابجائی در روی صحنه، استفاده چند باره از تمهید نه

چندان زیبای نشست و پشت کردن برای بازیگران بدون بازی، بهره بردن از اکسسوار، ریتم کند، استفاده از رنگها و پارچه‌ها به شکل انتزاعی بدون آنکه انگیزه روشنی داشته باشد، استفاده از نور موضعی در باغ وحش هنگام تنبیه میمون بدون آنکه قصد جداسازی آن بخش را داشته باشیم و یا استفاده بهینه از نور

موضعی کرده باشیم. تمایز رنگ لباس دو کاراکتر از دیگران بدون اینکه اختلاف شخصیتی چندانی از آنها ببینیم از جمله این موارد است. ضمن خسته نباشی به این گروه اجرائی بخاطر طرح مسائلی غیر کلیشه‌ای در تئاتر کودک از نگاه دوستانه مان هر چند دزدانه از پنجره به این نمایش پوزش می‌طلبیم. ■

تئاتر کلاسیک (CLASSIQUE)

سبک‌های تئاتر

تئاتر ناتورالیست (NATURALISTE)

اصولاً همیشه بشر داشتن صفات و خصوصیتی را برای خود امتیاز تلقی نموده و در مقابل دارا بودن خصایص و صفاتی را نیز موجب عیب و نقص خویش شمرده است بدین سبب در داستانهای اساطیر ملل همواره مرزی بین خوبی و بدی برقرار است. در تئاتر کلاسیک نیز این مطلب صادق است. بطور کلی آنچه به نام تئاتر کلاسیک مطرح می‌باشد میراث فرهنگی است که از گذشته به ما رسیده و از یونان قدیم به دست آمده است. در این نمایشنامه‌ها، مظاهر خوبی، راستی، دانائی، شجاعت، بخشایش، مهربانی، نیکوکاری، گذشت کردن و نجات همواره برجسته، نادانی، خیانت، پستی، دروغ و تزویر پیروز می‌شود.

تئاتر رومانتیک (ROMANTIQUE)

در سبک رومانتیک حوادث و تضادهای زندگی بشری همراه با تفکرات و تخیلات آدمی ارائه می‌شود و اغلب بیان احساسات و اراده حالات

شاعرانه قسمت مهمی از ترکیب مطلب و وقایع ارائه شده می‌باشد. در این نوع تئاتر عظمت و نکبت، والا و پستی، غم و شادی بطور همبسته در جریان وقایع عرضه می‌گردد. گریم تئاتر در این سبک همانند گریم در سبک کلاسیک است فقط کمی رقیق تر بکار گرفته می‌شود.

تئاتر رئالیست (REALISTE)

در این سبک واقعیت گرایی، اندیشه متفکران رابه خود مشغول نموده

است، بنابراین در تئاتر نیز نمایش ارائه واقعیت‌های زندگی اهمیت اساسی یافته است. به عبارت دیگر نمایشنامه‌های سبک رئالیست زشتی‌ها و زیبایی‌های زندگی فردی و اجتماعی را آنطور که هست عرضه می‌نماید و در نتیجه گیری نیز از جریانات و وقایعی که در جهان می‌گذرد الهام می‌گیرد و بدین ترتیب در این سبک همیشه پیروزی با خوبی‌ها نیست بلکه همانند وقایع زندگی گاه آنچه دلخواه و مورد تأیید تماشاگر نیست واقع می‌شود و موفق می‌گردد.

تئاتر ناتورالیست را می‌توان در حقیقت جزئی از تئاتر رئالیست بشمار آورد و شاید بهتر باشد آنرا مکمل سبک رئالیسم به حساب آوریم. در تئاتر رئالیستی جنبه‌های خوب و طبیعت و انسان با خصوصیاتش بر روی صحنه می‌آید در حالی که در تئاتر ناتورالیست درام نویس وقایع زندگی را با تمام جزئیات، زشتی‌ها و زیبایی‌های آن و بدون آنکه چیزی یا نکته‌ای از آن بکاهد عرضه می‌نماید.

مدیر مسئول: علیرضا اسماعیلی
سر دبیر: حمید شریف زاده
مدیر داخلی: مجید فروتن
مدیر هنری: شهرام غفوری، پرویز رضائی
نویسنده: حسین صفی
عکاس: خواهر آهنگرانی
تهیه خبر: سعید باغبانی
سمیع بیات، علی ترکاشوند، مرتضی بهرامی، پوریا نژادویسی، خواهران سیاح، مهدی پور حروف چینی: سینما کامپیوتر
صفحه بندی: اسدا... یار محمدی
لیتو گرافی: محمد چاپ: اندیشه
ناظر چاپ: علیرضا وحدتی منظر، رضا احمدی
با تشکر فراوان از مهدی گرامی